ŘEŠETLÁK POČISTIVÝ

Rhamnus catharticus

třída: vyšší dvouděložné; **řád:** růžotvaré; **čeleď:** řešetlákovité; **rod:** řešetlák; **druh:** řešetlák počistivý; **lidové názvy:** bodlák, hákovec, psí jahůdky, trpky, vlčí střešňa

POPIS:

Řešetlák je keř, někdy až stromek vysoký až 3 m, zřídka až 6 m. Je trnitý, trny jsou tvořeny zkrácenými větévkami, tzv. kolcy. Koruna je hustá, nepravidelně vidličnatě větvená. Borka je nápadně vodorovně odlupčivá, tmavošedá, podobná jako borka třešně. Dřevo má světlou běl a sytě růžovočervené jádro.

Listy jsou vstřícné až šikmo vstřícné, vejčité až obvejčité, řapíkaté, lysé, se zpeřenou oblouč-natou nervaturou. Čepel má okraj jemně vroubkovaný, na rozdíl od celokrajného okraje listů krušiny, a žilky na listech jsou mnohem řidší než u krušiny.

Letorosty jsou lesklé, lysé nebo řídce chlupaté, stříbřitě šedé až olivově hnědé, postranní větvič-ky zkrácené, kolcovité, zvrásněné, s listy v hustých svazečcích. Pupeny jsou nápadně tmavé, červenohnědé, zašpičatělé a přitisklé k větvi. Na konci větévek jsou často dva pupeny a mezi nimi trn, podle toho keř spolehlivě poznáme i v zimě.

Řešetlák kvete po rašení listů. Vonné květy ve svazečcích v paždí listů jsou drobné, zelené, s ko-runou menší než kalich. Plodem je kulatá černá peckovice.

ROZŠÍŘENÍ:

Je rozšířen téměř po celé Evropě s výjimkou chladných severních oblastí, zasahuje daleko do Asie na Sibiř až k jezeru Bajkal. Roste na jihu Anglie a Irska, na jihu Skandinávie, na Apenin-ském poloostrově i na Sicílii, zasahuje do Malé Asie a na Kavkaz.

V České republice je řešetlák zastoupen roztroušeně po celém území od nížin do podhůří, hoj-nější je v teplejších oblastech. Roste na výslunných, kamenitých a suchých místech, zejména na vápencích a jiných živných horninách, ve světlých listnatých lesích, ale i v lužních lesích. Je to druh dosti světlomilný, sucho snášející a mrazuvzdorný.

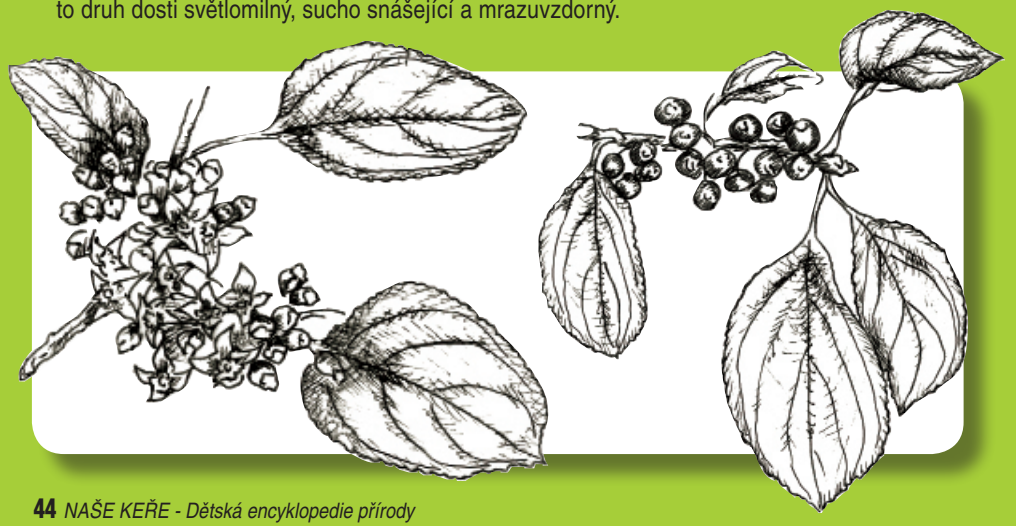

VÝZNAM:

Dobře snáší městské prostředí, přesto se v okrasném zahradnictví nevyužívá. Je vhodný do účelových výsadeb, do větrolamů i do okrajových částí remízků. Vytváří dosti neprostupné houští. Je ceněn i ve včelařství jako nektarodárná rostlina. Problémem může být to, že je hostitelem rzi ovesné, takže by neměl být vysazován v blízkosti polí. Protože dobře snáší extrémní podmínky, bývá doporučován k rekultivacím jalových půd.

Celá rostlina obsahuje látky se silně projímavým účinkem. Proto se za středověku používal jako lék s projímavým účinkem. Zevně se využíval také k léčbě chronických kožních onemocnění.

Mladé, nezralé peckovice dodnes slouží k barvení papíru, hedvábí a kůže na žluto a k výrobě akvarelových barev. Šťáva z čerstvých plodů po přidání kamence dává krásnou sytou malíř-skou zeleň.

Růžovočervené dřevo je vhodné pro řezbáře a soustružníky na výrobu drobných předmětů.